

PAVELDIMUMO ĮTAKA SOMATINIŲ LĄSTELIŲ SKAIČIUI JUODMARGIŲ KARVIŲ PIENE

Vida Juozaitienė, Almantas Žakas

Lietuvos veterinarijos akademija, Gyvulių veisimo ir genetikos katedra, Tilžės 18, Kaunas tel. 36-35-75

Santrauka. Nuo 2000 m. *INTERBULL* (Tarptautinė Bulių Vertinimo Tarnyba) pradėjo vykdyti tarptautinį bulių veislinių verčių palyginimą pagal somatinių ląstelių skaičių (toliau vadinama SLS) karvių piene. Pirmą kartą Lietuvoje nustatyta genetinių veiksnių įtaka juodmargių karvių SLS piene ir iširtos galimybės vykdyti šių galvijų selekciją SLS piene atžvilgiu. Paaiškėjo, kad 63,9 % tirtų juodmargių karvių yra sveikos, jų tešmenys retai kada pažeistos mastito, 1ml šių karvių pieno yra ne daugiau kaip 200 tūkst. somatinių ląstelių. 79 % visų tirtų karvių pieno, SLS atžvilgiu vertintas pagal galiojančias pieno supirkimo taisykles, skirtinas aukščiausiai ir pirmai rūšiai. Didžiausias bulių (karvių tėvų) skaičius, pagal dukterų SLS, patenka į klases iki 400 tūkst. 1 ml pieno, po to kylant SLS klasėse jų skaičius mažėja. Nustatytas nedidelis Lietuvos juodmargių SLS paveldimumo koeficientas ($h^2 = 0,17$) yra pakankamas selekcijai vykdyti. Žemas neigiamas genetinės karvių pieningumo ir SLS koreliacijos koeficientas ($r_g = -0,07$) rodo, jog selekcijai būtina vykdyti pagal abu požymius.

Raktažodžiai: somatinių ląstelių skaičius (SLS), juodmargės karvės, buliai, veislinė vertė, paveldimumo koeficientas (h^2), genetinės koreliacijos koeficientas (r_g).